

Pas a desnivell

Amb el lliri a la mà

Encara que el procés sobre els fets del 23-f estigui *sub iudice*, la qual cosa vol dir que cal referir-s'hi amb mans balbes i peus de plom, hi ha coses que no es poden passar per alt sense que en sofreixi la dignitat (que se'ls suposa, com el valor) d'alguns dels processats. Els locutors de TVE de la capital del Regne ens parlen amb freqüència d'un tal *Milans del Boig*, pronunciat així, sense reparar que els oients d'orella catalana que constituïm la quarta part —o gairebé— dels ciutadans de la Península ens quedem en un estat de desconcert, no sabem si ho diuen amb malícia o si és que no donen més de si. Jo, personalment, m'inclino per aquesta darrera hipòtesi, perquè han demostrat posseir una estranya malaltia del llenguatge. El cas del so de la // és digne d'estudi. El tenen en la seva parla, però es veu que es comporta com el salt del cavall en els escacs: segons on cau, és efectiu, sona. Cap a finals de l'ínia (em permeto de recordar que els escacs es juguen sobre línies), s'ensopeix, perd substància i no sona. És del domini públic que poden pronunciar amb una gran naturalitat Castella, Valladolid, Sevilla i un llarg etcètera de topònims de la geografia estatal. Però no pas de tota la geografia: quan la // va a parar als Països Catalans s'esfuma, sobretot si l'hi toca un cap de paraula. És un fenomen esotèric, que fa pensar en aquells coloms blancs amb els quals els prestigiadors fan el que els dona la gana. Se'ls treuen de la butxaca, del barret, dels mocadors... Apareixen i desapareixen, ara hi són, ara no hi són, a la vista del públic.

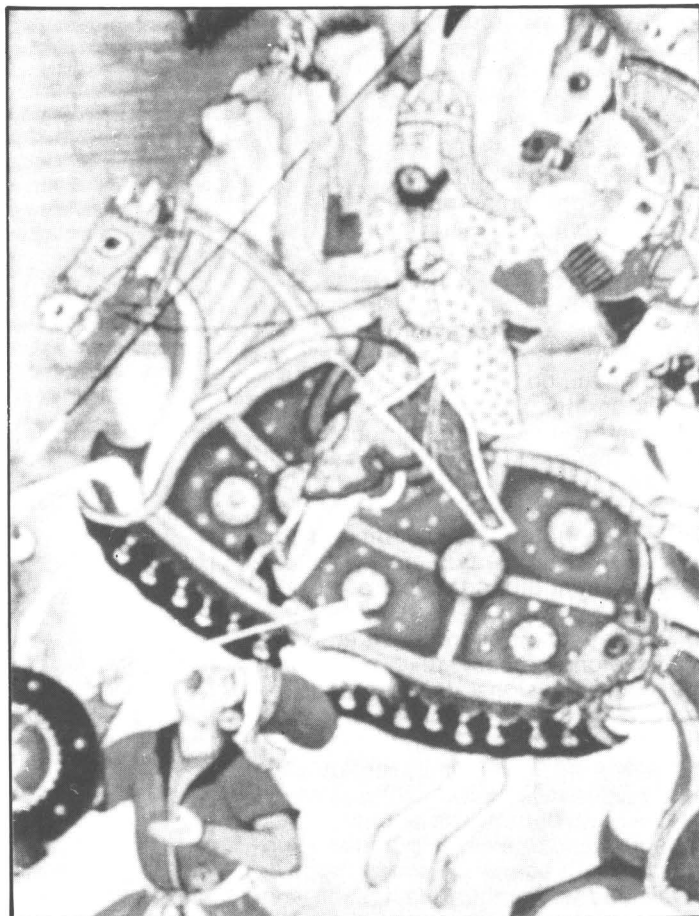
A vegades sembla que s'hi ajeguin una mica, perquè tractant-se de professionals de la veu s'hi haurien de mirar més. Ben bé que ho fan quan es tracta d'altres idiomes, o almenys ho proven esforçadament, ni que sigui amb fortuna diversa. Cal veure com es posen de puntetes i es perfilen en el moment de pronunciar el nom de personatges mundials famosos, per tal que la seva erudició quedi per damunt de tota sospita. En canvi, els personatges catalans els deuen considerar d'estar per casa i quan s'hi refereixen es relaxen, tiren al dret, amb aquella familiaritat campal que algunes mosteles ciutadanes dediquen als parents o coneguts que acaben d'arribar dels seus llogarrets d'alta muntanya.

En més d'una ocasió, en Roca Junyent ha estat present als auditoris nacionals com a *portavoz de la minoria catalana*, senyor *Roca Xun-xen*. Així, amb aquestes ressonàncies d'exotisme oriental que sobresalten encara que no es vulgui. Evoquen una altra mena d'assalt al Congrés, aquesta vegada per part d'hordes mongòliques. Es pot ésser fanàtic del vernacle, però no tant.

Si se'm permet una variació sobre el tema, i ja que ha sortit a la conversa la qüestió d'assaltar parlaments, voldria demanar fins a quin punt ens és permès d'opinar sense interferir la justícia. De debò que ens convé de saber-ho, per no patinar damunt d'una pista encerada. Cal reconèixer que, de moment, la informació és exhaustiva, aclaparadora. Els diaris hi dediquen dues, tres i fins quatre pàgines senceres, a sessió quotidiana. No hi han deixat entrar els fotògrafs, però els dibuixants cobreixen la baixa i ens retornen a l'època dels gravats en fusta que il·lustraven el cop del general Pavia. No som res, la tècnica avança, però la tradició s'arrapa com una lla-gasta.

Per ara, a la justícia no se li pot demanar més. Investiga les possibles connivències o discrepàncies entre personatges, persones i personetes. Aquesta classificació en categories

Roca Xun-xen fent un tomb amb la família.

no és pejorativa, sinó que es desprèn de la marxa dels interrogatoris i sempre partint del principi que la persona, tant amb els augmentatius com amb els diminutius, és humana mentre no es demostrï el contrari.

Diuen que el sumari té molts milers de folis. Per tant, és prematur fer càbales sobre si hi sortirà o no hi sortirà tot. Dins d'aquest clima d'expectació, m'agradaria de fer les següents preguntes, amb tots els respectes:

¿És cert que després del 23-f el rumb de l'anomenada transició democràtica va canviar notòriament?

Si la pregunta anterior fos afirmativa, ¿quant de temps feia (i per part de qui) que es preparava l'operació?

En els seus objectius profunds, ¿va fracassar el cop? ¿O, no del tot?

Només ho pregunto, que consti. Ja sé que un jutge, o un fiscal, o un defensor, o un cap de policia, em dirien que les preguntes les fan ells. He vist moltes pel·lícules de tribunals i n'he llegit coses, com gairebé tothom, i no puc fingir un estat de candidesa. Però al final, de tot plegat, en resultaran herois i màrtirs i les respostes, quan es refereixen a l'heroisme o el martiri, acaben pesant feixugament damunt les espatlles dels candorosos. ● PERE CALDERS